

MAGAZÍN
SPOLOČNOSTI
KINEKUS
ČÍSLO 9
JESEŇ

jesenná pohoda

Zohrejte sa

- > PREDSTAVENIE PREVÁDZKY KINEKUS - MARTIN
- > ZÁHRADA NA JESEŇ
- > VYKUROVANIE / RADY A TIPY

WWW.KINEKUS.SK

THORMA

www.thorma.sk

POHODA PRI KOZUBOVÝCH KACHLIACH

Kozubovú pec zväčša tvorí dvojplášťové teleso pozvárané z ocele s hrúbkou steny 2 až 7 mm, a to podľa intenzity budúceho zaťaženia. Vnútoraná komora je pritom z hrubších materiálov a zvyčajne chránená šamotovým ohniskom s hrúbkou 30 mm. Šamot v komore udržuje vysokú a stálu teplotu, dôležitú na kvalitné sekundárne spaľovanie. Plechové opláštenie, prírodný mastenec, pieskovec alebo keramické kachlice tvoria vonkajší, teda krycí plášť spotrebiča. Medzi vnútorným a vonkajším opláštením sa nachádza konvekčná komora. Tu prúdi a ohrieva sa vzduch. Odvod splođín z pece zabezpečujú dymovody, ktoré ešte zvyšujú tepelný výkon, respektíve účinnosť vykurovacích telies.

OBSAH

- 04 **PREDSTAVENIE PREVÁDZKY KINEKUS V MARTINE**
- 08 **MAĽOVANIE**
MAĽOVANIE BEZ NEPORIADKU
- 10 **ZÁHRADA NA JESEŇ**
SADENIE STROMČEKOV
- 12 **SADENIE CESNAKU**
- 14 **RADY A TIPY**
VYKUROVANIE
- 16 **50 OTÁZOK ...**
- 17 **VLHKOSŤ**
AKO ZATOČIŤ S VLHKOSŤOU
- 18 **RADY DO DIELNE**
SKRUTKOVACÉ A UHLOVÁ BRÚSKA
- 20 **ŽIVOT PO PRÁCI**
KANZASHI ZO STUŽIEK
- 21 **POVOLANÍ K...**
- 22 **PRE DETI**
- 23 **TIP NA VÝLET**
TATRY NAŠE KRÁSNE...
- 24 **SUŠENIE OVOCIA**
- 25 **RECEPTY**
AKO SI UPIEČŤ ČAJ

K MAGAZÍN ČÍSLO 9 - JESEŇ

VYDAVATEĽ: KINEKUS, s. r. o., Rosinská cesta 13, 010 08 Žilina

REDAKCIA: PUBLISHING HOUSE, a. s., J. Milca 6, 010 01 Žilina

PRODUKCIA: PART agency, a. s.

LAYOUT A ZLOM: studio JAM Praha, PART agency, a. s.

VYCHÁDZA: október 2015, **MIESTO VYDANIA:** Žilina

EVIDENCIA: MK ČRE 18345. Prípadné zmeny cien a tlačové chyby vyhradené.

Milí priatelia,

mám veľkú radosť, že ste opäť siahli po našom K-magazíne, konkrétne po jeho jesenno-zimnom vydaní. Chladné, dlhé večery sa nezadržateľne blížia a tak dúfam, že ku šálke horúceho čaju vám môžeme ponúknuť aj niekoľko strán zaujímavého čítania.

Vďaka pestrému obsahu máme čo ponúknuť záhradkárom, domácim majstrom, gazdinkám, turistom, deťom i nadšeným krížovkárom. Rady a inšpirácie sme zbierali z rôznych oblastí pracovného, osobného aj duchovného života. Čo konkrétne vás teda čaká na nasledujúcich stránkach?

Ďalšiu franchisovú prevádzku Kinekus, tentokrát v Martine, vám predstaví pani Slivková. Kinekusácky kolektív vedie od vzniku predajne a táto práca ju stále naplňuje. O tom, že to vie nielen so zamestnancami, ale aj so zákazníkmi, sa dočítate v rozhovore.

Niektu to vie s ľuďmi, niekomu zas ide lepšie práca so strojmi, prístrojmi, nástrojmi. *Maľovanie, brúsenie či utahovanie* už nebude pre vás problémom. Vyhnite sa najčastejším chybám a uľahčite si prácu aj vďaka našim radám a tipom do dielne!

O svoje skúsenosti a vedomosti sa s vami podelí odborníčka na záhradu a všetko s ňou spojené. Jeseň je obdobím oberania zrelých plodov z *ovocných stromov*. Po dobrom zbere by sme sa mali stromom odvdčať, teda postarať sa o ne, ošetriť ich a pripraviť na zimu. A ako sa na zimu môžeme pripraviť my? Odkiaľ v chladných mesiacoch zobrať cenné vitamíny, ktoré sú tak dôležité pre naše zdravie a celkovú pohodu? *Sušenie ovocia* je len jedným zo spôsobov, ktorým si môžeme v mrazivom období pripomenúť „chut“ slnečných dní. Ak chcete vyskúšať niečo iné, ako sušenie, stačí prelistovať pár strán a podľa nášho receptu si pripraviť *pečený čaj* s vôňou Vianoc.

Sladké zrelé ovocie je krásnou paralelou aj pre vnútornú zrelosť človeka. Janka Jaššová nám pripomenie, že aj nás Boh povoláva k zrelosti = svätosti. Prostredníctvom Božieho slova nás vyzýva, aby sme zanechali detinskosť a začali zmýšľať, konať, vidieť veci ako Ježiš. Pretože len vtedy nám bude život chutiť!

Čo by to bolo za jesenno-zimné vydanie, keby sme pre vás nepripravili zopár rád týkajúcich sa správneho výberu kachlí a sporákov. V článku *Vykurovanie* sme sa snažili odpovedať na vaše najčastejšie otázky.

To všetko a ešte omnoho viac nájdete v najnovšom čísle. Pohodlne sa usadte, vyložte si nohy a pustite sa do čítania a objavenia článkov - aj tých, ktoré som nestihol spomenúť.

Na záver sa chcem ešte poďakovať všetkým kolegom a tvorcom K-magazínu za to, že môžeme držať v rukách už deviaty v poradí. Vďaka aj vám, ktorí nám svoje nápady, inšpirácie i spätné väzby posielate na e-mail kmagazin@kinekus.sk alebo poštou na adresu **Kinekus, Rosinská cesta 13, 010 08 Žilina**. Všetky čísla K-magazínu si môžete prečítať alebo aj stiahnuť na www.kinekus.sk.

Pevne verím, že vás aj toto číslo K-magazínu trošku obohatí a zohreje na duši.

Kamkoľvek idete, zoberte si so sebou úsmev.

Ing. Štefan Súkeník

IVETA SLIVKOVÁ: TÁTO PRÁCA MA NAPLŇA A POSÚVA ĎALEJ

Pani IVETA SLIVKOVÁ je už tretí rok vedúcou predajne Kinekus Martin – druhej franchisovej prevádzky pána Huríka. V zaujímavom rozhovore si zaspomínala na náročné začiatky a predstavila svoj zamestnanecký kolektív. Prezradila tiež, čo by správne obchodníkovi nemalo chýbať a z jej rozprávania sme sa presvedčili, že je to naozaj veľmi všestranná a šikovná žena. Všetko posúďte sami!

AKO SA TO VŠETKO ZAČALO...

Prvá franchisingová prevádzka z projektu – konceptu Ing. Štefana Súkeníka, ktorý sa podelil o spoluprácu s obchodným partnerom, žilinským podnikateľom Mgr. Marianom Huríkom, bola otvorená v roku 2010 v Prievidzi. O dva roky otvoril svoju druhú franchisingovú prevádzku – v Martine. Oficiálne otvorenie predajne Kinekus v Martine bolo 6. októbra 2012 – teda máme už krásne 3 roky. Pri jej otvorení, od objednania a naskladnenia tovaru až po jeho úspešný predaj, nám pomáhali naši zlatí kolegovia z Prievidze, pod vedením Ľubice Škorvánkovej, vedúcej prevádzky. Touto cestou by som chcela jej, ako aj celému kolektívu Kinekus Prievidza poďakovať najmä za trpezlivosť a hodnotné rady, pretože začiatky boli dosť ťažké. Museli sme vynaložiť veľa síl, aby sme sa zviditeľnili, aby nás zákazník poznal a hlavne našiel. Ešte aj dnes sa nájdu takí, ktorí bývajú v Martine a tvrdia, že sú u nás prvýkrát. Aj napriek tomu si myslím, že ideme správnou cestou, ktorá je a aj naďalej bude z mesiaca na mesiac lepšia a lepšia.

„KINEKUSÁCKY“ KOLEKTÍV

Vedúcou prevádzky Kinekus v Martine som od samého začiatku. Je to práca, ktorá ma naplňa a posúva ďalej. Snažím sa ju robiť naplno a naj-

lepšie, ako viem. Náš kolektív pozostáva momentálne z 15 zamestnancov.

Ako som už spomínala, začiatky boli ťažké. Spoločne sme prešli mnohými prekážkami, a časom sa nám podarilo vytvoriť dobrý kolektív. Z môjho pohľadu je každý zo zamestnancov iný, pre Kinekus dôležitý, výnimočný, niekedy mám pocit, že až nenahraditeľný. Dovoľm si povedať, že vďaka celému „tímu“, ktorý je v našej prevádzke, sa nám darí, za čo im tiež všetkým veľmi pekne ďakujem. Som si istá, že keby ich táto práca nebavila, neboli by sme tam, kde sme. Napriek tomu sa u nás, tak ako v každej práci, nájdu pozitívne aj „negatívne“ stránky.

ČO SI VYŽADUJE PRÁCA OBCHODNÍKA

Ak sa mám vyjadriť, čo konkrétne je pozitívne a negatívne, začnem tým, že každá „negatívna“ stránka (aj keď by som ju nenazývala negatívnou, ale skôr nie ľahkou), či už v práci, alebo v ľudskom živote, sa dá obrátiť minimálne na skúsenosť, na vycibrenie pracovných alebo životných hodnôt. Ak to vie človek správne využiť, práve vďaka týmto neľahkým udalostiam môže zdokonaľovať sám seba.

A čo tie pozitívne stránky práce? Hovorí sa, že človek sa učí celý život alebo nikto múdry z neba nespadol. Naučiť sa správne komuniko-

vať a vychádzať so zákazníkmi a zamestnancami, tam to platí dvojnásobne. Čiže jednoznačným pozitívom tejto práce je zdokonaľovanie a rozvíjanie seba samého. V mojom prípade, ako aj v prípade mojich zástupcov predajne, ide o vhodný výber predávaného sortimentu, správne vedenie kolektívu. Potrebujeme vedieť chváliť, ale aj vhodne použiť kritiku, taktiež musíme vedieť motivovať zamestnancov tak, aby bol konečný výsledok pozitívny.

SORTIMENT V PREDAJNI

Ako som už načrtla, naša prevádzka je otvorená už 3 roky, a preto chceme, aby mali zákazníci lepší pocit z predajne. Snažili sme sa zväčšiť výber ponúkaného sortimentu. Dosiahli sme to prerobením predajne v tomto roku – 1000 m² predajnej plochy sme zväčšili na 1200 m². Vďaka výbornému nápadu nášho franchisového majiteľa Mgr. Mariana Huríka sme na ploche 200 m² vytvorili priestor so širokou ponukou tovaru od firmy ŠUPA, ktorá sa zaoberá záhradnou a poľnohospodárskou technikou. Takisto deň čo deň počúvame názory a nápady zákazníkov a vždy sa snažíme nájsť spoločnú reč, aký tovar úspešne zaradiť do nášho sortimentu. Chceme, aby zákazník u nás dostal všetko, čo potrebuje, aby bol spokojný a vždy sa k nám vrátil s úsmevom na tvári.

CHARAKTERISTIKA DOBRÉHO OBCHODNÍKA

Dobry obchodnik je jednoznačne taký, ktorý má k svojej práci vzťah, má taktiež pozitívny vzťah k zákazníkom a vie tímovo pracovať. Podľa môjho názoru dobrý obchodník musí najmä vedieť počúvať potreby zákazníkov, správne vyhodnotiť situáciu, aby došlo k spokojnosti na oboch stranách, u predavača aj u kupujúceho. Obchodník by mal mať čo najviac poznatkov o tovare, ktorý predáva, musí vedieť správne rozhodnúť, akú hodnotu dá zákazníkovi práve tento a nie iný výrobok. To dosiahne len tým, že ho aktívne počúva, pýta sa. Dobry obchodník vysvetľuje, argumentuje, chváli a chápe zákazníka. Dokáže sa vcítiť do jeho momentálnej nálady, situácie a vie v danej chvíli zvoliť správne riešenie. Ak predavač zákazníka nepočúva a nechápe (napr. prečo je nahnevaný alebo sa ponáhľa a všetko chce hneď), je dosť ťažké hovoriť o dobrom obchodníkovi aj napriek tomu, že mu tovar predal. Treba si uvedomiť, že zákazník tiež vidí a cíti, či sme ho naozaj počúvali. To, že sme mu tovar predali teraz, nie je zárukou, že mu ho predáme aj nabudúce.

ŽIVOTNÉ VZORY

Mojím vzorom v pracovnom aj osobnom živote je princezná Diana, ktorá rozdávala veľa lásky a mala úctu ku každému človeku, nech bol akýkoľvek. Ukázala ľudskosť, na ktorú by sme pri vykonávaní hocktorého povolania nemali zabúdať.

VO VOĽNOM ČASE

Keďže mám dvoch synov futbalistov, väčšinu svojho voľného času trávim na futbalových ihriskách. Cez týždeň tréningy, cez víkend turnaje a zápasy. Veľmi rada si zahrám volejbal a stolný tenis. Nebráním sa žiadnemu športu.

Rada chodím s rodinkou na prechádzky či posedím v altánku v kruhu rodiny. Oblubujem aj pečenie, väčšinou pečiem koláče alebo torty na naše rodinné oslavy. Nie sú úplne dokonalé, ale piekla som ich ja a s láskou. Ak by som mala znova 18 rokov a mala by som si vybrať nejaké iné povolanie, asi by to bola práca psychologičky, pretože pre mňa je komunikácia a práca s ľuďmi nesmierne zaujímavá a obohacujúca. Kedysi som tiež pracovala v obecnom zastupiteľstve a veľmi rada som sa aj s manželom angažovala v rôznych športových, kultúrnych a aj spoločenských podujatiach. Momentálne mi na to veľa času nezostáva, ale kedykoľvek veľmi rada pomôžem. ◀

KINEKUS MARTIN

Jilemnického ulica (bývalá Billa)
036 01 Martin

Otváracie hodiny:

Pondelok – Sobota: 7:00 – 19:00
Nedeľa: 9:00 – 19:00

Kontakty:

Mobil: 0907 999 223
E-mail: info.mt@kinekus.sk

▶ KINEKUS MARTIN

ANKETA ZAMESTNANCI

MATEJ, 24 rokov

Pracujem na pozícii predajca – skladník. Táto práca v sebe zahŕňa obsluhu zákazníkov, preberanie či vykladanie tovaru – železa, kachlí a kachliarskeho sortimentu, zväračiek, vŕtačiek, kosačiek... Vlastne všetkého, čo sa týka techniky. Vyhovuje mi takýto sortiment, prirodzene inklinujem k technickým veciam. Páči sa mi najmä to, že robota je každý deň iná, rozmanitá, za každým tu človek stretáva nových ľudí a niečomu novému sa priučí, pretože kým som tu nepracoval, mal som len minimálne znalosti o predávaných výrobkoch. Vo svojej profesii chcem aj naďalej rásť, zdokonaľovať sa a snažiť v budúcnosti sa venovať aj vlastnému podnikaniu.

ANDREJ, 30 rokov

Pochádzam z Martina, od vzniku predajne robím zástupcu vedúceho. Už desať rokov sa pohybujem v oblasti predaja. Predtým som pracoval v Nay Elektrodome a v počítačovej firme. Predaj ako taký je fajn, ale človek musí mať aj vyššie ambície. Moja úloha zastrešuje temer všetko – sklad aj predajňu. A aká je charakte-

ristika dobrého obchodníka? Myslím, že v prvom rade by mal mať rád ľudí, tímovú prácu. Je potrebné, aby si vytvoril cestu k zákazníkom. Musí vedieť z každej situácie vyvodit' nejaký záver – aj keď tovar nepredá, zákazník by mal odísť spokojný. Dôležité tiež je, aby vedel, čo predáva. Hoci stretol som sa aj s ľuďmi, ktorí dokázali predat' tovar napriek tomu, že o ňom nemali takmer žiadne vedomosti – ale to sú skôr také „talenty na obľubovanie ľudí“. To, že zákazníkovi niečo predám, ešte neznamená, že som mu aj dobre poradil. Ak si nezáujem o jeho dôveru, nabadúce už ku mne nepríde. Dobrý obchodník je profesionál a pozná nálady ľudí, nemôže ich vyhrocovať, skôr korigovať, trebárs znížiť nejaký stresový faktor. A základom každej práce je, aby dotyčného, ktorý ju vykonáva, bavila. Rozosmiať, resp. zaskočiť ma dokáže neznalosť ľudí v oblasti zákonov, hoci sme už v 21. storočí a ľudia nakupujú denno-denne. Najmä pri reklamáciách ma často presvedčujú, že sme povinní im vymeniť tovar. Avšak pri kúpe mali možnosť si ho dobre prezrieť, vyskú-

šať. Toto nie je internetová predajňa a my naozaj takúto povinnosť nemáme.

MARTINA, 37 rokov

V Kinekuse Martin pracujem od samého začiatku ako administratívny pracovník. Spolu s kolegami sme si našu prevádzku vybudovali sami. Začiatky neboli ľahké, keďže popri zaúčaní do novej práce sme sa vlastne všetci spoznávali medzi sebou. Pre mňa osobne to bola, aj stále je skúsenosť, a tiež určitá forma adaptácie, keďže po 15 rokoch strávených vo Veľkej Británii je to moja prvá stabilná práca na Slovensku. Snažím sa svoju dlhoročnú prax s prácou v zahraničí pozitívne využiť aj na mojej súčasnej pozícii. Našej prevádzke sa darí a myslím si, že základom úspechu je to, že sme úžasný kolektív, ktorý si vždy vychádza v ústrety. Ďakujem za to, že mám takých ľudí okolo seba, všetko ide potom jednoduchšie :-). Vo voľnom čase rada cestujem, trávim čas s priateľmi, venujem sa dizajnu a navrhovaniu vizualizácií interiérov, čo je zároveň aj mojím hobby od útleho detstva.

HELGA, 52 rokov

Som vyučená predavačka a v oblasti predaja sa pohybujem v podstate stále. V Kinekuse už 3 roky. Táto práca je mi blízka, naplňuje ma a robí mi radosť. Páči sa mi, že tu stretávame rozmanitých ľudí, a práve vďaka nim to tu nie je jednotvárne. Venujem sa zákazníkom na elektré, obsluhujem aj pokladňu. Dôležité je, aby sme ako dobrí predavači načúvali potrebám kupujúcich a na základe toho im vedeli správne poradiť.

MATEJ, 29 rokov

Do „kinekusáckeho“ kolektívu som zavítal pred viac ako pol rokom. Pracujem ako predavač, skladník a závozník. Človek by ani nepovedal, aká rôznorodá práca ho v Kinekuse čaká. Beriem to ako pozitívum, pretože tým získavam vedomosti a skúsenosti, ktoré môžem využiť nielen v obchode, ale aj v bežnom živote. Práca s ľuďmi ma baví, najmä keď mám dobrý pocit z toho, že od nás odchádza zákazník spokojný a opäť sa k nám rád vracia. <

UŠETRITE ČAS A NÁMAHU PRI MAĽOVANÍ

SVETOVÁ NOVINKA

Zakrývacia fólia z filcu

Dvojvrstvová fólia vyrobená z recyklovaných materiálov vám uľahčí prípravu na maľovanie. Oveľa ľahšie sa s ňou manipuluje a je praktickejšia ako klasické „igelity“. Navyše má protišmykovú úpravu.

Po práci necháte farby na filcovej fólii len zaschnúť, pohodlne ju zrolujete a je pripravená na ďalšie použitie.

Z vrchnej strany je potiahnutá filcom, ktorý skvele absorbuje tekutiny a farby. Zo spodnej strany je potiahnutá PE fóliou, cez ktorú neprenikne ani kvapka.

Okrem maľovania interiéru ju navyše využijete aj pri murárskych alebo inštalačných prácach.

Zakrývacia fólia z filcu

skveler[®]

rozmer 1x10 m
180 g/m²

Značkovú zakrývacia fóliu "skveler" kúpite vo všetkých predajniach Kinekus alebo pýtajte vo vašom železiarstve.

ROZHODLI STE SA VYMAĽOVAŤ SI IZBU? PORADÍME VÁM, AKO NA TO!

Prvým krokom by mala byť príprava pomôcok a náradia. Určite budete potrebovať krycie fólie, trasovaciu pásku, tmely na diery a praskliny, špachtľu, brúsny papier, vaničku a stieraciu mriežku na farbu, plochý štetec s hrúbkou cca 7 cm a valček so šírkou cca 20 cm. Ďalej penetračný náter a vhodnú interiérovú farbu. Všetky tieto pomôcky si pohodlne zaobstaráte v Kinekuse.

1. Na ochranu podláh, nábytku a schodísk počas maliarskych prác je možné použiť filcovú zakrývaciú fóliu. V Kinekuse ju ponúkame s rozmerom 1 x 10 m a s hmotnosťou 180 g/m².

Filcová zakrývacia fólia je dvojvrstvomá fólia vyrobená z recyklovaných materiálov a potiahnutá PE fóliou pre maximálnu nepriepust-

nosť. Je protišmyková, absorbuje tekutiny a farby, teda je vhodná na použitie pri maľovaní interiéru, pri murárskych a inštalačných prácach.

Technológia tejto novinky je jednoduchá. Obsahuje tenkú fóliu a filc, do ktorého sa tekutina vstrebáva. Veľkou výhodou je, že sa dá použiť aj opakovane. „Myslím si, že to môže byť veľmi dobrá pomôcka. Pri prácach v interiéri sa často stane, že sa niečo vyleje. Keď sa tekutina hneď absorbuje, je to fantastické,“ hovorí skúsený stavbár. Podstatné je, že vysoko absorpčná textilná vrstva nedovolí farbám, olejom, lepidlám a iným tekutinám rozliahť sa po podlahe. Dokonca aj podlahové krytiny, ako koberce, laminátové podlahy, prírodné a umelé dlažby, drevené podlahy a iné ťažko čistiteľné povrchy, sú tak v bezpečí pred neželaným poškodením.

2. Oblepte trasovaciu páskou rámy okien a dverí a zbavte steny nečistôt a prachu. Najlepšie tak urobíte brúsny papierom a dôkladným pozametáním stien čistou metlou.

3. Drobné praskliny v stene vyplňte tmelom.

4. V prípade, že sa zo steny práši, ale aj v prípade, že vám záleží na tom, aby bol výsledok maľovania čo najlepší, použite pred maľovaním penetračný náter. To znamená, že celú plochu, na ktorú budete nanášať farbu, najskôr „omalujte“ rozrobenu penetráciou. Penetrácia podklad spevní a zlepší príľnavosť farby. Nechajte penetráciu zaschnúť.

> MAĽOVANIE

INTERIÉROVÁ FARBA

MALIARSKA ŠTETKA

5. Pristúpte k samotnému nanášaniu farby. Zriedte ju podľa návodu na obale. Vrch obalu treba najskôr očistiť od prachu. Farbu treba dôkladne rozmiešať a zriediť. Voda sa pridáva po malých dávkach za stáleho miešania.

Vodou riediteľné farby sa riedia len veľmi málo, pridáva sa do nich maximálne 2 – 5% vody. Disperzné, vodou riediteľné náterové hmoty sa výraznejšie zriedia iba na napúšťanie (penetráciu) podkladu. Farby určené na nátery nasiakavých podkladov sa zriedia viac, výrobky určené na menej nasiakavé materiály (napr. drevo) sa zvyčajne neriedia alebo len v nevyhnutnej miere.

Vysoký stupeň riedenia zvyšuje penivosť, znižuje lesk a celkovú kvalitu náteru. Pri bezfarebných lakoch sa prejavuje viditeľne belším za-

farbením náterového filmu alebo podľa miestnej hrúbky náteru bielymi miestami. Na veľké prídavky vody sú zvlášť citlivé akrylátové farby.

Ak máme farbu vo viacerých obaloch, je lepšie preliať všetku farbu do jednej väčšej nádoby, a potom zriediť. Farby je potrebné zohriať na izbovú teplotu. Optimálna teplota je 18 – 25 stupňov Celzia.

6. Najskôr malým štetcom naneste farbu na všetky rohy a tiež okolo vypínačov a zásuviek. Potom systematickými ťahmi nanášajte farbu valčekom na zvyšok steny. Ak počas malovania zistíte, že náter praská, pravdepodobne ide o zle pripravený podklad. Väčšinou sa to stáva vtedy, keď sa neodstráni pôvodná farba. Napraviť to môžete iba tak, že

starý náter odstránite a začnete maľovať odznova. Ak pri natieraní strhávate predchádzajúce nátery, buď máte príliš hustú farbu, alebo je na stene už priveľa vrstiev. V prvom prípade stačí farbu zriediť, v druhom nezostáva nič iné, len staré vrstvy farby odstrániť.

7. Pokiaľ je nutné náter zopakovať, musí ten prvý zaschnúť. Minimálna doba schnutia je však aspoň 4 – 6 hodín.

8. Nakoniec odstráňte krycie fólie a pásky a tešte sa z čerstvo vymaľovaného bytu.

Pri výbere vhodnej farby a ostatných pomôcok na maľovanie vám radi poradíme v Kinekuse. ◀

▶ MALOVANIE

Stromy NA JESEŇ

Jeseň je obdobím, keď sa záhrada pripravuje na zimu. Výnimkou nie sú ani ovocné a ozdobné stromy. Hovorili sme s odborníčkou Martinou Lalíkovou.

Po opadaní lístia sa stromy striekajú. Vzhľadom na to, aký bol tento a predchádzajúci rok, je vhodné urobiť na všetky stromy sanitárny postrek meďnatými alebo sírnatými prostriedkami. „Broskyne sa tiež na jeseň striekajú proti kučeravosti a berieme to ako prvé preventívne ošetrenie. Postrek by mali použiť aj tí, ktorí bežne nestriekajú. Veď to nie je na plody ani na listy. Ak, pravda, chcú mať na budúci rok nejaké plody. Pretože broskyne nie sú do našej oblasti úplne ideálne, a tak je postrek nevyhnutný,“ hovorí Martina Lalíková.

Stromy treba na jeseň aj ošetriť. Odstránenie poškodených konárov je samozrejmosťou. Ak niekto na zimu nenatrel kmeň nabie-

lo, mohlo sa stať, že prvé slnečné žiarenie kôru roztrhlo. Ak je poškodenie veľké, takéto stromy je najlepšie vymeniť práve teraz na jeseň. „Je dobré ich odstrániť, pretože ak je poškodenie príliš veľké, strom by počas vegetácie pomaly hynul, a teda nemá význam ho držať v záhrade,“ odporúča odborníčka. Po prvých mrazoch, niekedy v novembri, je dobré začať s rezom.

Jeseň je ideálne obdobie na výsadbu nových ovocných stromov. Zatiaľ sme však mali až po prvých mrazoch koncom októbra, po opadaní listov. „Je potrebné si vyberať také odrody, ktoré sú vhodné do konkrétnej oblasti. Vegetačné obdobie je totiž na severe kratšie ako na juhu. Všetkým odporúčam pri výbere odrody poradiť sa s človekom, ktorý má skú-

senosti. Aj jabloní existuje niekoľko druhov a sú vhodné do rôznych oblastí. Ideálne je preto sadiť také, ktoré sú pre danú oblasť vyskúšané,“ radí Martina Lalíková.

Bola totiž aj doba, keď záhradkári skúšali na severe rôzne odrody, napríklad aj *Golden delicious*. Ten, kto si ju tam nasadil, však musel veľmi často striekať, pretože práve táto odroda je na severe na striekanie veľmi náročná. „Na juhu ju však až toľko striekať netreba. A aj jej plody v južných regiónoch sú lepšie a dokonalejšie. Preto si treba zväžiť, či v záhrade potrebujem práve takúto odrodu. Strom totiž nesadíme na jeden ani na päť rokov. Môže sa stať, že mladý človek si strom zasadí a už s ním dožije,“ hovorí záhradníčka.

> ZÁHRADA

Rovnako netreba podceňiť ani výber podpníka. Jeho zakorenenie je totiž pre strom veľmi dôležité. Udrží ho v zemi a prijíma cezeň živiny. Netreba na to zabúdať. „Veľa ľudí si napríklad kúpi dobrú odrodu, no stane sa, že strom aj napriek výbornej starostlivosti nerastie. A vtedy to záleží práve od podpníka. Pri výbere je dobré držať sa zásady, že slabšie rastúce podpníky sú vhodné do malých záhrad a tie silnejšie do stredných a väčších záhrad.“

Ďalšia zásada: niekedy je menej viac. To znamená, že niekedy je lepšie mať menej stromov s poriadnymi podpníkmi ako zbytočne veľa stromčekov so slabými podpníkmi.

Jeseň je vďaka vlhkosti vhodným obdo-

bím aj na sadenie krov a ihličnanov. „Vlaha, ktorá je teraz v zemi, napomáha zakoreňovaniu. Kry a stromy si počas zimy zvyknú na prostredie a dobre sa zakorenia. Ten ďalší rok je pre ne totiž veľmi dôležitý. Aj ihličnany treba sadiť radšej teraz ako na jar. Práve oni sú totiž nesmierne náročné na vodu. Ak by vám totiž na jar preschli, ihličie by vám mohlo opadať až na jeseň a ani by ste nevedeli, kedy ste zabudli poliať. Strom sadený na jeseň chytí zimnú vlhku zo zeme, aj zo vzduchu a lepšie sa adaptuje.“

Ako správne zasadiť strom? „Predovšetkým si ho musíme napred kúpiť, aby sme vedeli, aký veľký má koreňový systém. Jamu potom vykopeme hlbšiu a na spodok dáme

odležaný maštalný hnoj, ideálne konský a zasypeme trochu zeminou. Koreňový systém ošetríme tak, že ostriháme poškodené korene. Hĺbku primeriame tak, aby vrúbeľ bol minimálne 5 cm nad pôdou. Zasypeme zmesou pôvodnej zeminou s výživnejšou zeminou. Dali sme síce už na spodok hnoj, ale ten pomáha až ďalšiemu rastu po zakorenení. Korene však budú potrebovať výživu hneď. Pripevníme kôl a priebežne môžeme zalievať,“ uzavrela Martina Lalíková.

Po výsadbe sa ešte odporúča stromček trochu zastríhať. Ale pozor, pri kôstkovniach to urobte radšej až na jar. A teraz, hor sa do práce! ◀

➤ ZÁHRADA

KRHĽA

ZÁHRADNÁ PUMPA

RÝĽ

ORGANICKÉ HNOJIVO

SADENIE CESNAKU

Cesnak bol už pred tisíckami rokov považovaný za jednu z najvzácnejších plodín.

Jeho liečivé vlastnosti sú overené stáročiami. Ako je to s jeho pestovaním?

NÁDOBA NA CESNAK

Tradičné pestovanie cesnaku na Slovensku, s príchodom lacného čínskeho a španielskeho na trh, bolo takmer zničené. Dnes už však všetci vedia, že náš cesnak v porovnaní s tými dovozovými je oveľa výraznejší a pritom chutnejší. Tiež sa v ňom nachádza viac prospešných látok. Poďme si teda pripomenúť, ako si dopestovať kvalitný cesnak doma.

Základom je výber správnej a zdravej odrody. To je v našich podmienkach jeden z najväčších problémov. Často sa na Slovensku predávajú odrody španielskeho a francúzskeho cesnaku. Tie sú však kultivované na kratší (južanský) deň, a preto nie sú práve najvhodnejšie do našich oblastí. Navyše ich chuť nie je taká, akú si u cesnaku predstavujeme. Preto je výhodnejšie si zaobstarať zdravý odrodu vhodnú do našich podmienok. Zo slovenských odrôd sú najlepšie *Matúš*, *Mojmír*, *Novozámocký*, *Valko*, *Záhorský*. Z českých patria medzi obľúbené najmä tie, ktoré vyšľachtil Ing. Jan Kozák, ktorý sa

o svoje poznatky rád delí so všetkými nadšencami jeho pestovania (na www.k-cesnek.cz). Z mnohých jeho odrôd si dovoľím spomenúť *Havran*, *Jovan*, *Lukan*, *Benátčan* (s výnimočne dobrou skladovateľnosťou) a najmä *Bjetin*, ktorý napriek ostrej chuti nespôsobuje ťažkosti osobám s chorým žľazníkom. Samozrejme, dobré sú aj pôvodné krajové odrody vychádzajúce z ruských. Na sadbu by sa však nemal používať konzumný cesnak, u ktorého nie je zaručené, že sa v ňom nenachádzajú škodcovia, najmä voľným okom neviditeľné háďatko, ktoré dokáže zamoriť pôdu na mnoho rokov a znemožniť tak pestovanie akýchkoľvek cibulovín, ale aj zemiakov či jahôd.

Cesnak sa väčšinou sadi na jeseň, niektoré odrody sú určené pre jarnú výsadbu. Pred samotnou výsadbou je potrebné pripraviť si pôdu. To by sa malo vykonať aspoň v mesačnom predstihu. Nemalo by to byť miesto, kde bol predtým pór, cibuľa, pažitka alebo hrach. V bežných podmienkach je možné sadiť ho na rovnaké miesto každé 4 roky. Pre výsadbu sú vhodné všetky strúčiky, okrem viditeľne poškodených, prípadne chorobou napadnutých. Veľkosť sadených strúčikov nie je priamo úmerná veľkosti pri zbere. Pred zasadnením je dobré ich na hodinu namočiť do čistej vody – aktivujú sa tým jeho obranné látky. Ten, kto chce sadbu ochrániť pred vlnovníkom cesnakovým, môže strúčiky namočiť

na 2-3 hodiny do 5% roztoku Sulky. Nie dlhšie – mohlo by dôjsť k jeho „popáleniu“. Vlnovník je roztoč, ktorý spôsobuje skoré vysychanie úrody. Jesenná výsadba je vhodná v čase, kedy teplota pôdy trvale klesne pod 9°C. Najlepšie je zasadiť cesnak pár dní pred zamrznutím pôdy. To ho do jari ochráni pred ďalším škodcom – fúzavkou cesnakovou. Sadíme do sponu približne 10 x 20 - 40 cm, do hĺbky 6 - 8 cm. Strúčiky zapichujeme priamo do skyprenej pôdy, bez použitia kolíka na sadenie, aby pod ním nezostala vzduchová „bublinka“. Po zasadení pôdu nad cesnakom primerane utlačíme a dostatočne polejeme. Približná spotreba sadby je 1 kg na 10 m². Ak chceme, aby sme mali pekne vyrovnané riadky, musíme vykonať prísne orientovanú sadbu – všetky strúčiky nielen podpučíť dole, ale aj bruškami do jedného smeru.

Ak máme nedostatok sadbového cesnaku, môžeme použiť aj pacibulky cesnaku – „paličáku“. Tie sa vysádzajú v rovnakom období ako cesnak, ale plytšie – do hĺbky cca 3 cm. Z väčšiny síce nevyrastie väčší cesnak rozdelený na strúčiky, ale tieto menšie „jednostrúčikové“ cesnaky sú vhodnou sadbou na ďalší rok.

Poďme si teda vypestovať kvalitný, domáci, chutný a liečivý cesnak. <

LIS NA CESNAK

...vernostný program

výhody a zľavy cca 5 až 30 %

platí v Slovenskej aj Českej republike

na viac ako 10 000 obchodných miestach

jednoducho, vždy, všade

www.sphere.sk

AKO ZÍSKAŤ ZĽAVU? STAČÍ UKÁZAŤ KARTU...

1
Pre vyhľadávanie použite prehľadný katalóg na www.sphere.sk. V mobilnej aplikácii nájdete všetky obchodné miesta Sphere card vo Vašom okolí.

2
Všetky obchodné miesta (vrátane viac ako 800 e-shopov) sú označené logom programu na vstupných dverách alebo pokladni.

3
Platnú Sphere card predložte personálu ešte pred zaplatením. Pre nákup v e-shopoch použite unikátne 13-miestne číslo zo zadnej strany karty, ktoré slúži ako zľavový kód.

So Sphere card ušetríte napríklad na týchto obchodných miestach:

AUTO KELLY všetko pre autá 5 až 10 %	ROBEL 5 %	AQUACITY POPRAD 10 až 15 %	mojalekaren+ 5 % nad 5 EUR	35% POBYTOVE BALÍKY 10 %, 15 % VIP	Panta Rhei 5 až 7 %
hodinky.sk 5 %	Ann parfumerie 10 %	SLOVENKA od roku 1933 5 %, 10 % VIP	tescoma. 10 %, 15 % VIP	mobilonline 5 až 15 %	skalka arena 20 %
bystrá hotel 10 až 20 % 5% POBYTOVE BALÍKY	UniLady ...your satisfaction 10 až 15 % AJ PRE AKČIOVÝ TOVAR	DATES MOBILE 3 až 15 %	SUPER ZOO Všetko pre vaše zvieratká 5 až 10 %	30% POBYTOVE BALÍKY 10 %	2% AKČIOVE BALÍKY Oáza zdravia a oddychu ... 10 %, 15 % VIP

Všetky obchodné miesta nájdete na www.sphere.sk

VYKUROVANIE RADY A TIPY

Na základe častých otázok našich zákazníkov sme pre vás pripravili niekoľko rád týkajúcich sa výberu krbových kachlí a sporákov.

Medzi najčastejšie otázky patrí výkon daného modelu. Pri výbere záleží nielen na objeme vykurovaného priestoru, ale aj na jeho tepelnej izolácii. Pri dome postavenom z pórobetónových tvárnic bez dodatočného zateplenia sa dá orientačne povedať, že na vykúrenie priestoru s objemom 120 m³ (čo v praxi predstavuje miestnosť s plochou 8 x 6 m a výškou stropu 2,5 m) budeme potrebovať tepelný výkon min. 5,5 kW. Kvalitne zatep-

lené priestory znižujú spotrebu tepelného výkonu kachlí a sporákov. Navyše sú medzi výrobcami rozdiely v uvádzanom výkone. Niektorí výrobcovia uvádzajú maximálne dosiahnuteľný výkon v ideálnych podmienkach skúšobne, iní priemerný výkon, ktorý sa dá aj v bežných podmienkach výrazne prevýšiť. Takže orientovať sa iba hodnotou uvádzaného výkonu nie je vždy to najlepšie riešenie. V prípade, že chceme „zvýšiť“ výkon a zúžitkovať aj teplo odchádza-

júce do komína, môžeme použiť výmenník tepla. Jeho výrazne väčšia výmenná plocha nám do miestnosti odovzdá podstatnú časť tepla, ktoré by inak „vyletelo“ von komínom.

Častou otázkou býva aj možnosť napojenia kachlí a sporákov na komín s iným priemerom vstupu. Sporáky majú bežne vývod s priemerom 120 mm, kachle 120 – 160 mm, no vstupné otvory komínov majú neraz iný rozmer. Na to sa využívajú redukcie, prípadne prechodky. Redukcia sa používa na zmenu priemeru dymovodu medzi výstupom zo spotrebiča a vstupom do komína. Označuje sa tak, že prvé číslo znamená, z akého priemeru sa bude meniť, druhé, na aký sa bude meniť. V praxi označenie 120/160 znamená, že budeme redukovať dymovú rúru z priemeru 120 mm na 160 mm. Od tejto redukcie ďalej sa potom používa dymovod s priemerom 160 mm. Prechodky nám redukujú ústie vstupu do komína na požadovaný rozmer. To znamená, že ak máme vstup s priemerom 160 mm a chceme doň napojiť 120 mm rúru, použijeme prechodku 120/160 mm.

> VYKUROVANIE

NOŠA NA DREVO

VÝMENNÍK TEPLA

VYSÁVAČ NA POPOL

V poslednom období rastie aj počet otázok na sporáky a kachle s výmenníkom. Vďaka výmenníku je možné pripojiť aj na tieto „piecky“ vodné radiátory a vykúriť tak rovnomernejšie viac miestností. Ich čiastočnou nevýhodou je to, že voda v nich musí byť aj v lete. Ak v nich teda chceme kúriť aj v tomto období, je potrebné, aby bola vytvorená ochladzovacia slučka, ktorá zabráni prehriatiu vody. Môže ňou byť aj dostatočne veľký bojler, takže v prípade kúrenia v letnom období je možnosť ohriať si vodu na iné účely.

Napriek tomu, že najčastejšie sa v takýchto spotrebičoch kúri drevom, časté sú aj otázky na použitie uhlia. Je dôležité si prečítať priložený návod na používanie. Mnoho výrobcov však vo svojich výrobkoch umožňuje iba kúrenie drevom. Uhlie, najmä čierne, má totiž výrazne vyššiu tepelnú účinnosť a jeho použitie môže spôsobiť vážne poškodenie sporáka alebo kachlí a výrazne zvýšiť požiarnu riziko.

AKO SI OHRIAŤ TEPLÚ VODU AJ NA CHATE ČI CHALUPE BEZ ELEKTRICKEJ ENERGIE

Takúto otázku riešili už dávnejšie naši predkovia a výsledkom sú kúpeľňové kachle. Spaľuje sa v nich drevo a ohrievajú vodu aj miestnosť, v ktorej sú umiestnené. Vďaka tomu sú praktickým doplnkom chat a chalúp. Medzi ich prednosti patria nízke náklady na prevádzku a rýchly ohrev. Z našej ponuky patrí medzi najžiadanejšie ohrievač vody LK 100. Skladá sa z troch hlavných častí: ohniska, zásobníka vody a batérie. Spodnú časť tvorí ohnisko s liatinovým roštom. Na ňom je namontovaný zásobník vody, cez ktorý prechádza dymovod. Objem nádrže, ktorá je konštruovaná ako beztlaková, je 95 litrov. Na nádrž je napojená špeciálna zmiešavacia batéria so spätnou klapkou. Tlak vody nesmie byť vyšší ako 0,5 Mpa (5 barov), v opačnom prípade je potreb-

né pred prívod nainštalovať redukčný ventil s nastaveným požadovaným tlakom. Výkon tohto ohrievača je 8 kW, teda dostatočný na to, aby okrem vody vo vnútri ohrial aj vzduch v miestnosti.

AKO ROZOZNÁM PRAVÚ A ĽAVÚ VERZIU SPORÁKA?

Pravé / ľavé označenie sporákov je posudzované podľa vývodu dymovodu pri pohľade spredu na sporák. Ak pri pohľade spredu vidíme vývod na ľavej strane, ide o sporák ľavý.

DÁ SA NA KACHLIACH VARIŤ?

Na väčšine kachlí nie. Výnimkou sú typy s varnou platňou v hornej časti. Ani tie ale nie sú

primárne určené ako náhrada sporáka. Občasné varenie alebo prihriatie jedla na tejto varnej platni je však možné.

JE MOŽNÉ PREDĹŽIŤ DOBU VYŽAROVANIA TEPLA Z KRBOVÝCH KACHLÍ?

V niektorých prípadoch to možné je. Na trhu sú viaceré typy, do ktorých sa dá vkladať špeciálny materiál – žiarobetón. Ten počas kúrenia akumuluje do seba teplo a po ukončení ho vydáva do okolitého priestoru, pričom povrchovú teplotu vyššiu ako 40 °C si udržiava aj viac ako 5 hodín. Túto praktickú vlastnosť využijeme v prípade, že večer prestaneme kúriť, ale chceme, aby nás kachle zohrievali aj počas noci, po vyhasnutí pahreby. ◀

► VYKUROVANIE

SPORÁK FIKO NOSTALGIA

OHRIEVAČ VODY LK 100

KRBOVÉ KACHLE WIKANTICA

OVERENÉ PRAXOU, TOTO
PLATILO PRED 100 ROKMI.
PLATÍ TO AJ DNES?

50 OTÁZOK PRE LEPŠÍ PREDAJ ZA PULTOM

POKRAČOVANIE Z MINULÉHO ČÍSLA

**Je asi päťdesiat vecí, ktoré má
poznať každý predavač za pultom.
Priblížime vám ich vo forme
zaujímavých otázok. Keď budete
môcť na všetky tieto otázky
odpovedať „áno“, stanete sa
dobrým predavačom, ktorý bude
mať vždy úspech v akomkoľvek
obchode. Vyskúšajte, ako by ste
odpovedali na tieto ďalšie štyri
otázky.**

31. DOKÁŽEM OCHOTNE PRIJÍMAŤ RADY?

Každý z nás má v sebe určitú dávku domýšľavosti. Do istej miery nám môže pomáhať pri budovaní sebavedomia, avšak ak prekročí hranice, takýto človek sa stáva nerozumným a samolúbym. Domýšľaví ľudia nie sú ochotní učiť sa, pretože si myslia, že všetko vedia. Ak niekto poukáže na ich chyby, cítia sa dotknutí a vnímajú to ako osobnú urážku. Predavač, ktorého každá dobre mienená rada a upozornenie na chybu rozčúli, sa nemôže stať profesionálom, nehovoriac o tom, že aj v osobnom živote to bude mať ťažké. A je veľmi pravdepodobné, že práve tento nepoučiteľný predavač bude prepustený medzi prvými.

32. OVLÁDAM VŠETKÝCH ŠEŠŤ KROKOV PREDAJA – UVÍTANIE ZÁKAZNÍKA, ZISTENIE JEHO POTRIEB, PREDVEDENIE TOVARU, VÝBER, SUMARIZÁCIA NÁKUPU A ODPORÚČANIE?

Pri predaji za pultom je dôležité tieto kroky dodržať, hoci ich dôležitosť sa líši od typu obchodu. Ak sa chceme stať dobrým predavačom, je potrebné, aby som si tieto etapy uvedomil a v logickom poradí sa nimi aj riadil. Najskôr zákazníka srdečne privítam a vhodnými otázkami sa snažím prísť na to, čo by si prial. Následne mu predstavím tovar a snažím sa vybrať výrobok, ktorý by jeho požiadavkám a potrebám vyhovoval čo najviac. Taktiež mu poskytnem informáciu o cene nákupu, prípadne odporučím aj iný výrobok, ktorý by mohol byť doplnkom k už zakúpenému tovaru. Na záver sa so zákazníkom rozlúčim niekoľkými príjemnými slovami.

33. AKO SA PRI ROZHOVORE S RODINOU A PRIATEĽMI VYJADRUJEM O OBCHODE, PRE KTORÝ PRACUJEM?

Otázka, ktorá je skúškou vašej lojality a zmyslu pre spoluprácu. Každá firma hľadá

takých zamestnancov, ktorí vedia byť vždy a všade k firme lojálni. A dobre vedená firma si tiež túto vlastnosť zaslúži. I keď nepracujete priamo v predajni alebo ste len začínajúcim predavačom, predsa v istom slova zmysle obchod zastupujete. Ľudia si danú prevádzku a jej služby budú predstavovať podľa vás. Čokoľvek povie, môže prispieť k tomu, aby sa v očiach verejnosti stala predajňa obľúbenou alebo nepopulárnou.

34. PRACUJEM TAK, AKO KEBY SOM BOL SPOLUMAJITEĽOM OBCHODU?

Ak máte na starosti nejaké oddelenie, prečo nedať do svojej práce aj trošku osobnej pýchy a hrdosti? Prečo sa nesnažiť, aby bolo všetko v čo najlepšom poriadku? Aj keď ste „len“ predavač, váš úspech ako budúceho obchodníka závisí od toho, aký dobrý vo svojej práci ste, ako dokážete už teraz udržiavať poriadok na vašom oddelení, ako predávate, ale aj do akej miery ste v predajni obľúbený. Stále sa nachádzate pod drobnohľadom šéfa aj zákazníkov. Ak si získate ich obdiv a úctu, odmena vás určite neminie. <

AKO ZATOČIŤ S VLHKOSŤOU V BYTE?

Trápi vás vlhkosť? Neviete sa zbaviť plesne? Poradíme vám, ako ju obmedziť na minimum.

Jedna rodina počas bežných aktivít v domácnosti vyprodukuje denne až 12 litrov vodnej pary. Postará sa o to varenie, pranie a kúpanie. Voda sa však odparuje aj z ľudského tela napríklad dýchaním, či potením. Ak nemá vodná para ako uniknúť, sústreďuje a zráža sa na najchladnejších povrchoch, napríklad na oknách. Často potom vznikajú plesne, ktorých máme problém sa zbaviť. Ako proti vlhkosti bojovať?

ŠKODLIVÉ NÁSLEDKY NADMERNEJ VLHKOSTI
Trvalo nízka alebo príliš vysoká vlhkosť môže mať za následok poškodenie nábytku a stien v miestnosti, na ktorých sa vytvárajú rôzne plesne. V niektorých prípadoch môže dokonca dôjsť k odliapaniu tapet alebo k "vydúvaniu" omietky. Plesne vyvolávajú množstvo alergických reakcií a reumatických ochorení.

Vlhké prostredie je tiež ideálne na množenie roztočov v našej domácnosti. Nevhodná vlhkosť môže narušiť našu psychickú pohodu. Keď je príliš vysoká, naše telo nesprávne vyhodnocuje teplotu a pocitovo vnímame teplotu vyššiu, aká je v skutočnosti.

AKO NEZVYŠOVAŤ VLHKOSŤ?

Jednou z veľkých chýb je vypínanie kúrenia na noc. Nerobte to! Stačí, keď teplotu znížite na 16-18°C. Keď úplne vypnete kúrenie, obvodové múry vychladnú a trvá dlhšie, kým sa opäť zohrejú. Taktiež ma takéto vypínanie vplyv aj na zvýšenie vlhkosti v miestnosti.

Neodporúčame umiestňovať na studenú obvodovú stenu nábytok, pretože to znižuje prúdenie vzduchu v miestnosti. Následne sa môžu na nábytku alebo na stene vytvárať plesne.

Veľmi nešťastné je aj sušenie bielizne na radiátoroch, prípadne zakrývanie radiátorov. Zabraňuje to správnej cirkulácii vzduchu, čo môže spôsobiť, že sa pri dolnom spojení rámu okna a skla objaví plesneň.

VETRANIE JE ZÁKLAD!

Jednoduchý a veľmi účinný spôsob, ako znížiť vlhkosť v byte, je pravidelne vetrať. Častým zlovykom je začať vetrať až v momente, keď sa v miestnosti objavia pachy. Tento prístup neodporúčame. Vetrание by malo byť pravidelné a efektívne.

PRAVIDLÁ EFEKTÍVNEHO VETRANIA

1. Vetrajte vždy jednorazovo!

Ideálne je vetrať tak, že v miestnosti vytvoríte prievan, a tým sa opotrebovaný vlhký vzduch rýchlo vymení za studený čerstvý.

2. Vetrajte len chvíľu!

Ideálne 1-2 minúty. Ak budete vetrať dlhšie, začnú sa ochladzovať predmety v miestnosti. Predmety a steny totiž akumulujú teplo, a keď budete vetrať krátko, rýchlo znova ohrejú vzduch.

3. Vetrajte pravidelne!

Krátkym a účinným vetraním v zime určite nezruinujete svoj rozpočet na teplo. Pretože suchý vzduch sa ohrieva rýchlejšie a lacnejšie ako vlhký. V zime však nepoužívajte vetračky a štrbinové polohy okien, ktoré sú prednostne určené na letnú nočnú vetranie.

4. Kúpte si vlhkomer alebo meteostanicu s vlhkomerom.

Ideálna vlhkosť v byte sa pohybuje medzi 40-60%. Ako sme už spomínali, je neskoro vetrať, až keď cítime pachy. Kúpte si do domu vlhkomer alebo meteostanicu s ukazovateľom vlhkosti, ktorá má ešte veľa ďalších funkcií a riadte sa podľa nich. Hneď ako stúpne vlhkosť nad 60%, je načas opäť vetrať. Zmenu budete cítiť už o mesiac.

5. Používajte odvlhčovače vzduchu!

Na zníženie vlhkosti v miestnosti môžeme použiť aj absorbčné odvlhčovače, ktoré zväčša obsahujú pórovitý materiál so schopnosťou pohlcovať vlhkosť. Rozlišujeme jednorazové odvlhčovače a odvlhčovače, pri ktorých sa dajú vymieňať náplne. Každá značka má svoju vlastnú technológiu, ako dosiahnuť najlepší výsledok. ◀

▶ POMOCNÍCI NA BOJ S VLHKOSŤOU

VLHKOMER

ODVLHČOVAČE

NIE JE SKRUTKOVÁČ AKO SKRUTKOVÁČ

Určite to každý domáci kutil dobre pozná. Pri každej skrutke, ktorú doma doťahujeme, si stále častejšie zvykneme povzdychnúť: „Už ani tie skrutki nie sú, čo bývali, čo ich vyrábajú z blata?!“

Takto to bolo aj u mňa a mojich známych. Až kým som raz konečne nenarazil na správneho predajcu. Okrem toho, že bol odborník, mal aj chuť a snahu podeliť sa so mnou o jednoduchú radu, ktorá akoby mávnutím čarovného prútika zmenila moju uťahovačku na „nástroj profesionála“.

Dovtedy som si nápisy na skrutkovačoch alebo nadstavcoch do Aku-skrutkovača vôbec nevnímal, ale dnes už je to inak... A veru, opláti sa byť pozorný.

Už dávno si doma nevystačíme s jedným plochým skrutkovačom a príborovým noží-

kom. Väčšina skrutiiek má hlavičky, na ktoré potrebujeme krížový skrutkovač. Rada je naozaj jednoduchá, stačí použiť správnu veľkosť a typ skrutkovača.

Tie sa okrem značky zvyknú rozlišovať aj rozličnou farbou rukoväte, takže ani v kufríku si ich určite nepomýlite.

DRUHY KRÍŽOVÝCH SKRUTKOVÁČOV

Krížové hlavy skrutkovačov sa výrazne líšia. Rozlišujeme **dva základné typy: PH a PZ**. Im musí zodpovedať i skrutka. Pokiaľ ich zameníme, môžeme skrutkovač znehodnotiť, zobrať. Toto platí najmä pri nadstavcoch do uťahovačiek, ale skrutkovač tiež takzvané „dostane svoje“, nehovoriac už o hlavičkách skrutiiek. Ak zoderieme tie, väčšinou ich už nedokážeme odkrútiť.

1. Skrutkovač a jemu zodpovedajúce skrutki s označením PH /Phillips/:

Je to jednoduchý kríž v hlave skrutki. Na uťahovanie používame skrutkovač, resp. bit s označením PH. Dosadacia plocha je klinová.

2. Skrutkovač s označením PZ (Pozidrive):

Základný kríž je doplnený medzizáreznami. Tie zabezpečia lepšie rozloženie sily pri uťahovaní. Skrutkovač zároveň lepšie drží v hlave skrutki. Dosadacia plocha je rovnoobežná.

Takže, milí domáci majstri: keď budete najbližšie skladať doma nový nábytok či pripieňovať v kúpeľni ďalšiu poličku, stačí sa pozrieť na hlavu skrutki a hneď budete vedieť, aký skrutkovač použiť. Verím, že už žiadnu skrutku ani skrutkovač nezničíte. 😊

UHLOVÁ BRÚSKA

Medzi najužitočnejšie náradie v domácnosti môžeme bezpochyby zaradiť uhlovú brúsku. Dajú sa ňou opracovávať a deliť takmer všetky materiály.

Uhlová brúska, flexo brúska, alebo tiež ľudovo „rozbrusovačka“, patrí medzi najčastejšie využívané náradie v domácnosti a na stavbe. Ako už ľudový názov napovedá, dá sa ňou výborne rozbrúsiť, teda rozdeliť materiál. A samozrejme aj brúsiť rozličný materiál, či už drevo, kov, prírodný kameň alebo betón.

Brúsky môžu mať rozličné veľkosti kotúčov. Ide o rozmery 115, 125, 150, 180 a 230 mm. Modely s priemerom do 150 mm sú prevažne jednoručné, väčšie dvojrúčné. Pre bežnú prácu v domácnosti je ideálne použiť brúsku s priemerom kotúča 125 mm. Tieto brúsky zvyčajne disponujú dostatočným výkonom a napríklad hĺbka rezu je až o 25 % väčšia ako v prípade modelov so 115 mm kotúčom.

Rozbrusovačky sa najčastejšie používajú na delenie kovových armatúr pri stavbách a výrobe, prípadne likvidácii rôznych konštrukcií. Na to sa využívajú rezné kotúče na kov, ktoré sú hrubé zväčša 1 – 2,5 mm. Na rezanie kameňa a betónu sú vhodné diamantové kotúče - segmentové alebo plné. Plné kotúče bývajú často určené na „mokré“ rezanie, kde chladenie kotúča zabezpečuje chladiaca tekutina. Mnoho segmentových je, naopak, určených iba na „suché“ rezanie. Niektoré druhy sú univerzálne a umožňujú oba druhy rezania. Vždy je potrebné použiť kotúč určený pre daný materiál.

Brúsne kotúče sú vhodné na opracovanie rôznych materiálov - ocele, nerezovej ocele, liatiny, neželezných kovov, kameňa, betónu, tehál. Pre (takmer) každý typ

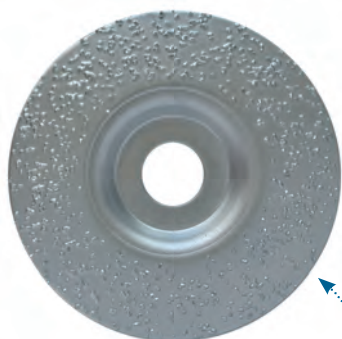
materiálu existuje brúsny kotúč, ktorým sa dajú dosiahnuť výborné výsledky. Nemožno zabúdať ani na doplnky určené napr. na leštenie materiálov.

BEZPEČNOSŤ NA PRVOM MIESTE

Pri práci je však najdôležitejšia bezpečnosť. Brúska je neoceniteľným pomocníkom, avšak pri nesprávnom zaobchádzaní sa môže stať nebezpečnou. Ťažkosti môže spôsobiť napríklad zlý výber brúsneho kotúča, jeho nesprávne upevnenie či poškodenie. Pri vysokých otáčkach predstavuje nebezpečenstvo pre obsluhu aj osoby nachádzajúce sa v bezprostrednom okolí. Medzi základné pravidlá patrí:

- zvoliť správny druh a veľkosť kotúča,
- neprekračovať maximálne otáčky daného kotúča,
- neohýbať rezný kotúč,
- pracovať s ochranným štítom, prípadne s ochrannými okuliarmi,
- neprehrievať kotúč,
- pri jeho výmene dobre dotiahnuť upínaciu maticu. <

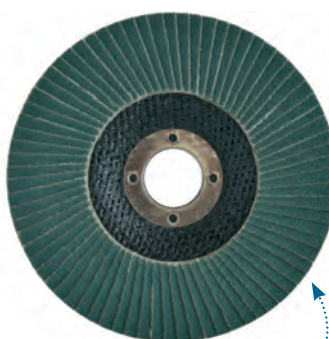
DRUHY KOTUČOV

BRÚSNY KOTUČ NA DREVO

DIAMANTOVÝ KOTUČ PLNÝ

LAMELOVÝ KOTUČ

REZNÝ KOTUČ NA KOV

JANKA DANIKOVÁ:

RUČNÉ PRÁCE OSLOBODZUJÚ MYSEĽ

A si každý z nás sa občas pohráva s myšlienkou ako efektívne využívať voľný čas po práci. Moju dcéru a mňa táto myšlienka prenasleduje vždy, keď sa blížia dlhé jesenné a zimné večery. Nieкто siahne po dobrej knihe, iní trávia čas vonku, ďalší len tak pri TV. Prečo však aj pri pozieraní TV nerobiť niečo navyše, a tak úplne „vypnúť“ od každodenných pracovných povinností? Asi pred 3 rokmi sa u nás doma začali zaplňať voľné šuflíky a škatule všelijakým materiálom na tvorenie. Začínali sme s falošným patchworkom. Touto technikou sme zdobili napr. polystyrénové veľkonočné vajčička, ale keď sme si vyrobili aj kompletnú vianočnú výzdobu, ako si nás to prestalo baviť. Neskôr sme presedli na FIMO hmotu, avšak proces prípravy a výroby bol príliš zdĺhavý a navyše sa nedal len tak hocikedy prerušiť.

Pred rokom sme v jednom časopise objavili návod na výrobu chryzantémy zo stuhu. Nadšené sme hneď kúpili celé 4 kotúče stúh. Pustili sme sa do tvorenia, ale výsledok nás vôbec neočaril. Tak sme sadli za počítač a hľadali, čo všetko je možné vyrobiť zo saténových stužiek. Z množstva návrhov sa nám najviac zapáčila technika **kanzashi**. Názov trošku krkolomný, ale výsledok, ak sa podarí, je priam očarujúci. Pojem **kanzashi** pochádza z Japonska a nejedna slovenská „tvorilka“ si predstaví už hotové kvietky. Avšak samotný pojem znamená trochu niečo iné, a to vlasovú ozdobu japonských gejší, ktoré si ich samé vyrábali. Zahrňuje čelenky, hrebienky, sponky, gumičky vyrábané z rôznych druhov materiálu. Tie, ktoré vyrábame aj my, sa odborné nazývajú *hana kanzashi* a technika výroby zas *tsumami kanzashi*. Postupne sa tieto textilné kvietky začali vyu-

žívať nielen ako vlasový doplnok, ale aj na oživenie oblečenia, detského kočíka, ako svadobná výzdoba či doplnky, alebo prosto tam, kam sa Vám to hodí. Upozorňujeme, že táto technika je vysoko nákazlivá a návyková! Na začiatok sme si prezreli veľké množstvo videí a prečítali niekoľko návodov na internete. Vybrali sme si tie najjednoduchšie a pustili sa do toho. Vyrobiť jeden kvet bol spočiatku celkom náročný proces. Gejšie tieto kvety vyrábali z hodvábu, dnes sa hodváb nahrádza látkami alebo saténovými stuhami. Začali sme teda merať a strihať stužky na štvorce, následne ich opaľovať nad sviečkou a skladať presne podľa návodu. Vyžadovalo si to veľkú presnosť a trpezlivosť. Veď neraz sme nechali náš miniatúrny štvorček dlhšie nad sviečkou a nielenže sa nám pripálil viac ako mal, ale ani naše prsty neostali bez začiatočníckych pluzgierikov. Prvé kvietky boli úplne jednoduché, takmer všetky sme darovali našim známym a kamarátom. Nápad sa im veľmi páčil, a tak sa naša zbierka materiálu začala rozrastať. Dnes obsahuje asi 50 kotúčov stužiek rôznych farieb a širok, množstvo gumičiek, sponiek, doplnkov a aj našu veľkú pomocníčku pájkovačku. Teraz sa možno domáci majstri chytajú za hlavu, na čo nám asi je, ale úžasne nám „reže“ naše stužky, takže ich už nemusíme opaľovať. Celkom sme sa zdokonalili - veď naše výrobky už ozdobili nielen vlásky malých slečien a neviest rôznymi gumičkami, sponkami a čelenkami, ale aj ruky družičiek, saká družbov na svadbách, sviečky na krste a prvom svätom prijímaní alebo kočiare tých najmenších. Sme radi, že to, čo je pre nás relax a únik od stereotypu, sa stalo pre iných potešením a ozdobou z našej dielne môžu zdobiť aj vlásky a kočíky zamestnancov firmy Kinekus.

Ak Vás náš článok zaujal a chcete vidieť aj niečo viac z našej tvorby, môžete ju vyhľadať na FB ako *saténové kvietky kanzashi by Lucka*. ◀

▶ KANZASHI

ABY MÔJ ŽIVOT MAL CHUŤ...

Krásne zakvitnutý ovocný strom na jar nám dáva nádej, že na ňom v jeseni nájdeme chutné ovocie. Keď sa narodí malý človečik, očakávame, že vyrastie, dospeje a dozreje. Berieme ako samozrejmosť, keď dieťa začína chodiť, rozprávať, keď sa z chlapca stáva muž, z dievčaťa žena. A tak to má byť. Lenže vnútorná zrelosť človeka neprichádza sama, priamoúmerne so zrelosťou tela.

POVOLANIE K ZRELOSTI

Základným povolaním človeka je povolanie do vzťahu s Bohom, a potom s ľuďmi. Je to povolanie k svätosti života. Veľkosť povolania nespočíva v tom, do akej služby ma Boh volá. **Veľkosť povolania je ukrytá v tom, ktorý povoláva.** Boli sme povolaní svätým Bohom. **Povolanie k svätosti je vlastne povolaním k zrelosti- duchovnej i ľudskej.** Skutočne zrelý kresťan je aj zrelý človekom, dozretým v láske. Svätý Pavol o tom píše: „*Preto vás prosím ja, väzeň v Pánovi, aby ste žili dôstojne podľa povolania, ktorého sa vám dostalo... Až kým nedospejeme všetci v človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista.*“ (porov. Ef 4, ekumenický preklad)

Čo vlastne Pavol od kresťanov očakáva, keď im hovorí, že majú byť zreli, dospelí? Určite nečaká, že prekročia nejakú vekovú hranicu, lebo tá ani zďaleka zrelosť nezaručuje. Čaká od nich, že prestanú byť detinskí. To znamená, že prestanú robiť iba to, čo sa im chce, že prestanú brať príliš vážne seba a začnú brať vážne Božie slovo: „*A ja som vám, bratia, nemohol hovoriť ako duchovným, ale ako telesným, ako nedospelým v Kristovi.*“ (1Kor 3,1) Toto hovoril Korintťanom, ktorí nedokázali prijať, „stráviť“ pevný pokrm Slova. Na inom mieste hovorí: „*Bratia, nebuďte deti zmýšľaním, iba v zlobe buďte ako maličká, ale v zmýšľaní buďte dospelí.*“ (1Kor 14,20) Prosi ich o to, lebo sám týmto dozrievaním prešiel: „*Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, poznával som ako dieťa, rozmýšľal som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby.*“ (1Kor 13,11) Žiť toto povolanie aj čosi stojí. Je potrebné nechať sa formovať Božím slovom, úplne sa zamerať na Neho, nie na seba.

Toto slovo vyzýva aj nás zanechať detské spôsoby zmýšľania, správania a nahradiť ich zmýšľaním a správaním Kristovým. Zrelosť viery spočíva v tom, že zmýšľame a konáme ako Ježiš, že vidíme veci ako On, že si osvojíme Jeho

postoje, že dovolíme Otcovi, aby v nás zjavil svojho Syna, „*až kým nedospejeme všetci v človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista.*“

Tak sa dvadsaťročný mladík, ktorý žije Božie slovo, môže stať zrelejším ako stariec, od ktorého by sme dospelosť už právom očakávali.

SILA ZHORA

Je našou radosťou, že Nebeský Otec dáva, čo prikazuje, a tak sa môžeme za svoju zrelosť modliť. Napr.: Otče, už dávno som vyrástol z plienok, ale ešte stále som nevyrástol z detinskosti. Ty najlepšie poznáš moju trucovitú, vzburu, zameranosť na seba. Nech Tvoj Syn vo mne rastie. Pane Ježišu Kriste, v Tvojom mene sa zriekam zameranosti na seba, detinskosti, nezodpovednosti, vyhovárania sa na iných, ľahostajnosti voči Božiemu slovu, nelásky, svojvoľnosti a vzbury voči Bohu. Zriekam sa aj duchov, ktorí sú za tým - zväzujem ich, posielam ich pod kríž a k nohám Panny Márie a zakazujem im vrátiť sa späť. Teba, Pane Ježišu, prijímam za Spasiteľa a Pána na uvoľnené miesta. Duchu Svätý, Ty si Duch zrelosti, pravej slobody a zodpovednosti, prosím, naplň ma! ◀

Janka Jaššová

1. Aká je to rastlina?

A. Odrež lístky, posekaj, do šalátov smelo daj. Trávenie sa polepší, gurmán jazyk poteší.

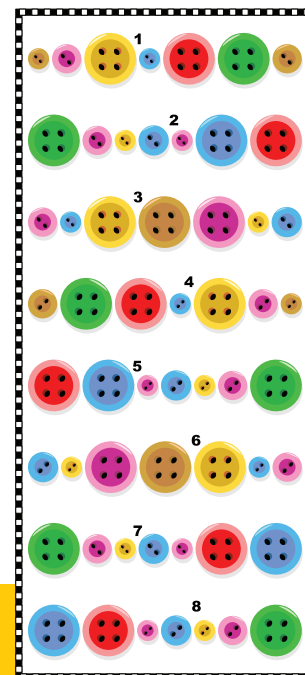
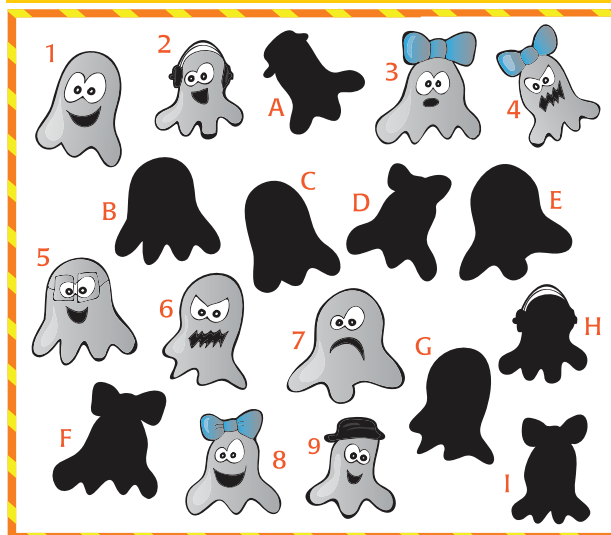

B. Zápal to je pre ňu hračka, bojí sa jej každá hnačka. Fialové bobuľky sfarbia ruky mamuľky.

C. Na slamku aj do kýbličkov zbierajú nás deti, strýčko. Čerstvé a či zavárané vitamínov plno máme.

2. Prirad' strašidlám ich tieň.

3. Spáruj dvojice riadkov podľa zrkadlového obrazu.

4. Nájdi cestu cez labyrint.

>>> Správne riešenia nájdete na str. 25

Tatry naše krásne...

Vysoké Tatry patria bezpochyby medzi klenoty nášho územia.

Oblúbené sú nielen u nás, ale veľmi radi ich navštevujú aj cudzinci.

Vysoké Tatry sú našim najvyšším pohorím. Ponúkajú výborné podmienky na turistiku i horolezectvo. V zime sú k dispozícii mnohé lyžiarske strediská. Najlepším obdobím na turistiku je jeseň, avšak v Tatrách musíme od 1. novembra počítať so sezónnou uzáverou vysokohorských chodníkov. Touto uzáverou ale sezóna turistiky v Tatrách nekončí. Zákaz platí najmä pre vysokohorské chodníky, ktoré sú uvedené v návštevnom poriadku Tatranského národného parku. Otvorené zostávajú takmer všetky vysokohorské chaty a chodníky k nim. Výnimkou je Chata pod Rysmi. Práve tatranské chaty preto bývajú častým cieľom turistov v tomto čase. Veľmi pekná je aj prechádzka okolo vodopádov Studeného potoka. Keďže počasie býva často premenlivé, netreba pri plánovaní túr zabúdať na pevnú obuv a teplé oblečenie.

S nástupom zimy sa v Tatrách začína sezóna lyžovania. Menej nároční lyžiari nájdu výborné podmienky v okolí Starého Smokovca, tí náročnejší si radi vyberajú strediská v Tatranskej Lomnici a na Štrbskom Plese. Najná-

ročnejšia zjazdovka býva pre lyžiarov pripravená v Lomnickom sedle. Začína sa vo výške 2190 m n. m. a kto sa po nej spustí do Tatranskej Lomnice, čaká ho až 6,5 km dlhý lyžiarsky úsek. Na svoje si prídu aj vyznávači bežkovania. Asi najviac upravených tratí ponúka Štrbské Pleso. Okruhy sú väčšinou kratšie a upravené na oba bežecké štýly – klasický aj korčuliarsky. Rôzna je aj ich náročnosť – ľahké, stredne náročné a náročné. Upravené bývajú aj bežecké trate v okolí Tatranskej Lomnice, Starého Smokovca či stopa v golfovom areáli vo Veľkej Lomnici s malebnými výhľadmi na tatranské štíty.

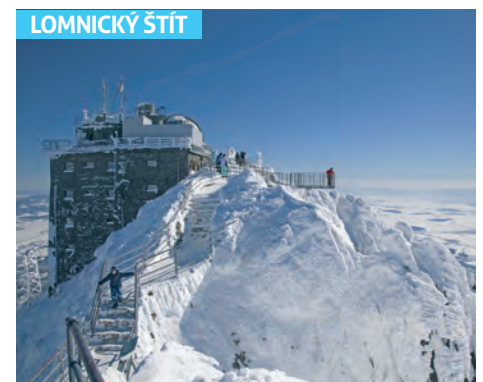
Okrem športových aktivít je možné v okolí aj príjemne zrelaxovať. V Poprade je celoročne k dispozícii rekreačný komplex s bazénmi, s tobogánmi, so saunami, fitnesscentrom, ponukou rôznych masáží či kryoterapiou. Táto alternatívna liečebná metóda pomáha telu prostredníctvom pobytu v prostredí s teplotou okolo -120 °C po dobu 2 - 3 minút. Netreba sa toho báť - telo sa za túto dobu ochladí iba o približne 0,5 °C. Pre tých, ktorí sa zimy boja,

je k dispozícii niekoľko bazénov s termálnou vodou schladenou na 30 – 38 °C, s bohatým zastúpením minerálov. Necelých 20 km od Tatranskej Lomnice sa nachádza aj termálne kúpalisko s celoročnou prevádzkou Thermal park Vrbov. Tamojšia termálna minerálna voda má pozitívne účinky na pohybové a nervové ústrojenstvo, dýchací a srdcovocievny systém. Pre deti sú pripravené unikátne šmýkačky v podobe dinosaurov.

Vysoké Tatry toho ponúkajú omnoho viac. Zo zaujímavostí možno spomenúť sakrálné stavby v podobe drevených kostolov v Starom Smokovci a Dolnom Smokovci, ktoré boli postavené iba z dreva, bez použitia kovových klinčov a dodnes slúžia (v letnom období) svojmu účelu. Lanovkou je možné vyviezť sa na Lomnický štít, a z výšky viac ako 2600 m n. m. sa kochať krásou tohto horsstva. K dispozícii je aj celoročne otvorená vyhlídková plošina.

Do Vysokých Tatier sa oplatí zájsť v každom ročnom období. Vždy vedia ponúknuť mnoho pre relax tela aj duše. ◀

▶ TIPY NA VÝLET

SUŠENIE OVOCIA

Mnoho záhradkárov rieši otázku uskladnenia ovocia. Jedným z najlepších spôsobov ako spracovať ovocie tak, aby sa v ňom uchovali vitamíny, je sušenie.

Sušenie je prastarý spôsob uchovávania potravín. Už v dávnej minulosti sa sušilo mäso, ovocie, zelenina, bylinky, huby. V dnešnej dobe sa oveľa viac zavára a mrazí, no sušenie je stále aktuálne. V prípade ovocia zostávajú zachované cenné vitamíny i vláknina. Navyše, také chrumkanie usušených plátkov jabĺk či hrušiek je oveľa zdravšie, ako napr. solené zemiakové lupienky.

Sušené ovocie môžeme kúpiť prakticky v každých potravinách. Problémom je, že veľmi často býva chemicky ošetrované pre zvýšenie trvanlivosti a zachovanie krajšieho vzhľadu. Na to sa používa najmä oxid siričitý. Pri takto ošetrovanom ovocí je dôležité ho pred konzumáciou opláchnuť vodou. Doma si plody usušíme bez chémie. Je iba potrebné naučiť sa rozoznať, kedy je konkrétne ovocie správne usušené. Na sušenie nepotrebujeme v podstate žiadne špeciálne pomôcky. Najčastejšie sa ovocie suší na rámičkoch s natiiahnutou sieťkou (nie kovovou), navlečené na nitke, ale aj na plechu, na ktorý

vystrieme papier na pečenie. Kto si chce sušenie uľahčiť a mať ho viac pod kontrolou, zaobstará si na to určenú sušičku. Tá sa zvyčajne skladá z niekoľkých poschodí sieťovaných podnosov, cez ktoré prechádza teplý vzduch. Samozrejmosťou by mal byť termostat, ktorým sa upravuje teplota vo vnútri. Tá je totiž pre správne vysušenie a zachovanie vitamínov veľmi dôležitá. Ideálne je, ak teplota pri ovocí neprekračuje 45 °C. Vtedy v ovocí zostáva najviac vitamínov.

Ovocie vyberáme iba zdravé, bez poškodenia. Veľmi dôležité je správne porciovanie. Pri sušení jabĺk a hrušiek je dobré nakrájať ich na rovnako hrubé plátky – ideálne 0,5 cm, prípadne troška viac. Drobné ovocie môžeme sušiť vcelku, slivky sa dobre vysušia rozpolené. Pri pokladaní ovocia na sito netreba zabúdať na dobrú cirkuláciu vzduchu. To znamená, že nesmieme zaplniť celú plochu sita, ale iba cca ¾. Z našich druhov ovocia sa najčastejšie sušia jablká, hrušky, slivky, hrozno, marhule, čučoriedky. Z exotických druhov napríklad banány, kivi, citrusové plody.

Tie sú veľmi atraktívne aj ako dekorácia.

Pri použití sušičky je produkovaný určitý hluk. Nie veľký, ale pre mnohých rušivý. Tak tiež sušenie sa realizuje rýchlejšie ako pri prirodzenom sušení, preto je aj vôňa takto sušeného ovocia veľmi intenzívna. Tomu je potrebné prispôbiť jej umiestnenie. Ak už investujeme do sušičky ovocia, netreba ju nechať zaháľať. Je veľmi vhodná na sušenie húb, ale aj na sušenie zeleniny a bylín. Usušené ovocie a bylinky môžeme v zime použiť na prípravu rôznych čajov, ktoré nielen dobre chutia, ale aj príjemne zahrejú.

Po usušení treba ovocie vhodne uskladniť. Na to môžeme použiť papierové, prípadne plátenej vrecká. Ovocie „dýcha“, no existuje tu riziko napadnutia rôznym hmyzom. Vhodné je preto použitie sklenených dóz s tesnením. Samozrejmosťou je uskladnenie na tmavom, podľa možnosti najlepšie suchom a chladnom mieste. Vtedy nám sušené ovocie vydrží bez problémov do ďalšej sezóny - ak sa taká dohoda nezje podstatne skôr. 😊

> SUŠENIE OVOCIA

DÓZA SO SPONOU

DÓZA SO ZÁVITOM

SUŠIČKA

ČAJ PLNÝ PREKVAPENÍ

Čím sú dni chladnejšie, tým častejšie vyhľadávame príležitosti na príjemné zahriatie. Kávičkári vykročia do nového dňa so šálkou lahodnej kávy v ruke, tí ostatní asi najčastejšie siahnu po čaji. Čierny, ovocný či bylinkový, sypaný alebo porciovaný, domáci i kupovaný - druhov a možností je neúrekom. Ale ktorý z nich je ten spomínaný „čaj plný prekvapení“?!

Vedeli ste, že čaj sa nielen varí, ale aj pečie? Prekvapenie?

Popularita ovocných pečených čajov v posledných rokoch rastie, ale jeho lahodnú chuť a blahodarný účinok poznali už naše prababky. Pečený čaj sa v podstate skladá iba z ovocia, cukru a korenia.

Ak si ho chcete pripraviť doma, vedzte, že asi neexistuje jednoduchší a flexibilnejší recept! Pečený čaj si môžete urobiť takmer z akéhokoľvek ovocia (na pečenie sú nevhodné napr. banány) - stačí sa nechať prekvapiť vlastnou fantáziou. Kombinujte, experimentujte, dochucujte!

Komu sa experimentovať veľmi nechce, môže vyskúšať náš recept na:

PEČENÝ ČAJ S VŔNOU VIANOC

Potrebné suroviny

- 1 citrón
- 1 mandarínka
- 250 g malín
- 3 jablká
- 2 hrušky
- 300 g kryštálového cukru
- 1 lyžička mletej škorice
- 4 klinčeky
- (150 ml rumu pre uzimných lyžiarov a turistov)

POSTUP PRÍPRAVY

Jablká a hrušky umyjeme a nakrájame na malé kúsky (cca 1 cm)- aj so šupkou. Maliny dôkladne opláchneme a spolu s nakrájaným ovocím dáme do väčšej misy. Pridáme ošúpanú a na mesiáčiky rozdelenú mandarínku. Z citróna vytlačíme šťavu a spolu s korením, cukrom (a rumom) dôkladne primiešame do ovocnej zmesi.

Pripravenú zmes presypeme do hlbokého pekáča a prikryjeme vekom alebo alobalom. Vložíme do rúry vyhriatej na 200 °C. Pečieme 30 minút, potom odkryjeme a necháme piecť ešte asi 15 minút, kým ovocie nepustí šťavu a nezačne poriadne rozvoniat. Počas pečenia zmes 2 - 3x poctivo premiešame.

Zatiaľ si pripravíme malé zaváracie poháre. Po upečení čaju ich nahrejeme a plníme ešte horúcou zmesou. Poháre pevne uzatvoríme viečkami a prevrátíme dnom nahor. Takto ich necháme odpočívať 20 minút.

Takto pripravený pečený čaj nám vydrží celú zimu. Po otvorení ho však treba skladovať v chladničke.

PRÍPRAVA NÁPOJA

Naberieme do hrnčeka 2-3 lyžičky pečeného čaju a zalejeme vriacou vodou. Potom si už len

vychutnávame príjemnú chuť a vôňu.

A posledné - to najlepšie prekvapenie vás vždy čaká na dne šálky po vypití - sladučké, voňavé ovocie.

Pozn. Použiť môžete čerstvé, mrazené či už spracované ovocie. Spájajte sladké chute jabĺk a hrušiek s osviežujúcimi bobuľovinami. Na dochutenie vám poslúžia rôzne koreniny alebo bylinky. Vhodné sú klinčeky, škorica, medovka, kardamon, badián či aníz. Cukor môžete použiť hneď pri výrobe alebo si stačí osladiť už hotovú šálku lahodného čaju. ◀

HRNČEK JUMBO

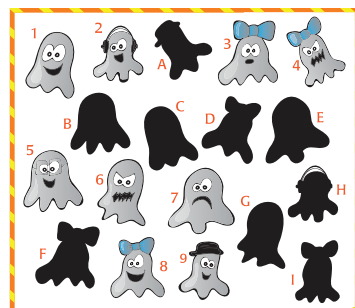
Správne riešenia zo strany 22.

1. Aká je to rastlina?

- A. Cesnak pažítkový (ľudovo pažítka)
- B. Brusnica čučoriedková (ľudovo čučoriedka)
- C. Jahoda obyčajná

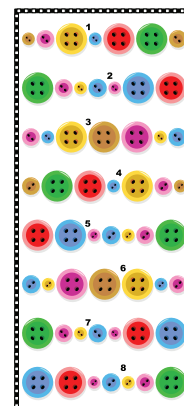

2. Prirad' strašidlám ich tieň.

Správna odpoveď:

1-C, 2-H, 3-F, 4-I, 5-B, 6-G, 7-E, 8-D, 9-A

3. Spáruj dvojice riadkov podľa zrkadlového obrazu.

Správna odpoveď:

1-4, 2-5, 3-6, 7-8

 <p>Výrobky na každý deň... (Záver je v tajničke krížovky.)</p>					Pomôcky: lemna, Apa, Arao, elemi, saron, Ida,	Druh ostru- žiny	Meno Sidónie	Žltokvetá bylina	Skratka knokautu	Napodob- nenina	Kinekus	Krstný otec, po nemeč.	1. časť tajničky	Letecký útok
					Listnatý strom						Výzva na ticho			
					4. časť tajničky						Rieka v Brazílii			
					Planétka				Otáčavá časť stroja Mnoho					
					Tu máš			Rúbanisko						
					Rímskych 450			Anatóm, po česky						
Autor: Jozef Blaho	Jarná les- ná bylina	Ovládal	Tropická živica	Popevok Grécke písmeno			Francovka Druh palmy					Osob. zámeno Meno spisova- teľa Ševčenka		
Dánske mužské meno						Ženské meno Autonóm- na oblasť					Telovýchov- ná jednota Ťaví kríženeč		Predlže- ná bočná stena (archit.)	
3. časť tajničky					Japonská rieka Cestovný doklad				Zolov román Skratka strany					
Kráča				Básnik (kniž.) 2. časť tajničky				Indický bicí nástroj Nono						
Žaburinka (bot.)						Protiklad								
Inými slovami, inak						Staroríms- ky boh lásky					Ako (bás.)			

Správne znenie tajničky pošlite do 15. januára 2016 elektronickou poštou na adresu kmagazin@kinekus.sk alebo poštou na adresu **KINEKUS, s.r.o., Rosinská cesta 13, 010 08 Žilina**. Päť úspešných riešiteľov bude odmenených hodnotnými cenami.

Správne znenie tajničky z minulého čísla:
Možno nemáme všetko, ale každým dňom sme k tomu bližšie.

Spomedzi úspešných riešiteľov sme vyžrebovali týchto výhercov:

- A. Janovská, Košice** (sada pohárov na víno)
 - V. Novacký, Bratislava** (čajník)
 - V. Kardošová** (panvica SMILE)
 - D. Mifkovičová** (ohrievač)
 - R. Jakubcová** (sada pohárov na vodu)
- GRATULUJEME!**

Vtipy

„Mladá pani, nebojíte sa, že vám tie deti z pieskoviska utečú?“
„Ale kdeže, nebojím. Mimo pieskoviska nie je WIFI signál.“

Beží posledná hodina školského vyučovania a učiteľka hovorí: „Kto prvý odpovie na moju otázku, môže ísť domov.“ Janko vyhodí z okna jablko a učiteľka sa hneď pýta: „Kto to bol?“ Janko šikovne odpovedá: „Ja, dovidenia!“

Pýta sa jeden policajt druhého: „Vieš, v ktorom mesiaci sa rodí najviac detí?“ Druhý odpovedá:

„V 9. mesiaci.“ „Prečo práve v septembri?“
čuduje sa prvý...

Ide blondínka do galérie a pýta sa: „Tomuto vy hovoríte umenie? Ved' je to hrozná!“ Kurátor odpovedá: „Nie pani, tomuto my hovoríme zrkadlo.“

V čakárni u doktora sedí 50 policajtov. Sestrička otvorí dvere a hovorí: „Pôjdete po štyroch.“ Veliteľ vyskočí a hovorí: „Ja pôjdem prvý,“ dá sa na kolená a ide po štyroch do ordinácie.

Do zamestnania nastúpi nový pracovník. Na zaučenie je pridelený majstroví. Majster hovorí: „Zoberte si metlu a pozametajte tu.“
„No dovoľte,“ hovorí nový zamestnanec, „ja som vyštudoval univerzitu!“ „No dobre, podte, ja vám ukážem, ako sa to robí.“

Mladému novinárovi sa narodil prvý syn. Kolegovia mu poslali sms: „Gratulujeme! Konečne niečo, čo má hlavu a päť.“

KACHLE A SPORÁKY Z KINEKUSU

presne podľa vášho vkusu

Náradie
krbové
HELIOS

Náradie
krbové
ANTI K

Noša na
drevo HERA

Sporák TREND

7,5 kW

Krbové kachle
AMBASADOR

22 kW

s výmenníkom

Kachle FIKOTERM

5 kW

Krbové kachle
ECONOMIC BIG

7 kW

Krbové kachle
BORGHOLM

7 kW

Sporák
ROYAL NEW

7,5 kW

REVOLÚCIA VO VYKUROVANÍ

Čarovná mriežka

2 ks v balení

1990
doporučená
MOC s DPH

Čarovnú mriežku stačí položiť na rošt kachlí/sporáka (je potrebné, aby celý rošt prekryvala). Podporuje dokonalý proces spaľovania tým, že umožňuje lepší prístup vzduchu. Zachytáva aj malé čiastočky paliva, ktoré by cez rošt prepadli. Tie postupne zhoria a tým dochádza ku kompletnému spáleniu a do popolníka prepadá len popol bez uhlíkov.

VÝHODY ČAROVNEJ MRIEŽKY:

- zvyšuje účinnosť horenia
- vyrobená zo špeciálneho materiálu vyvinutého pre raketový priemysel
- extrémne žiaruvzdorná
- životnosť až 500 hodín
- znižuje zanášanie komína
- menej paliva = šetrí čas a peniaze

úspora dreva až
33%*

*podľa vedeckých testov na univerzitách Cambridge a Nottingham

viac informácií na www.carovnamriezka.sk

Navštívte aj naše predajne

ŽILINA Kamenná 4, 041/777 77 77

TRENČÍN Oproti OC Laugaricio, 032/640 12 96

RUŽOMBEROK Bystrická cesta 2159, 044/435 39 10

BRATISLAVA Petržalka, Fedinova 14, 02/638 11 447

PRIEVIDZA Nábrežná 11, 0907 999 225

PÚCHOV Okružná 1746/74, 042/471 03 03-05

MARTIN Jilemnického ulica 8851, 0907 999 223

NOVÁ PREDAJŇA KOŠICE Južná trieda 66, (ADESSO), 055/789 84 62

NOVÁ PREDAJŇA POPRAD Dlhé Hony 4587/1, (OC Kriváň), 052/20 222 02

alebo stovky našich odberateľov po celom Slovensku